

”Man kan sagtens være ung her ... hvis man altså er lidt kreativ”

Hash og alkohol har betydning, når unge mænd i små byer gerne vil finde rum til at være unge

I de små byer oplever de unge, at der ikke findes mange steder, de kan mødes om et fællesskab, når man ikke længere er barn og heller ikke rigtigt er voksen endnu. Derfor kommer alkohol og at ryge hash til at skabe grundlag for en måde at mødes på for nogle unge mænd i lokalsamfundene.

AF OLGA ERIKSEN

I efteråret 2020 skrev jeg som sociologistuderende mit kandidatspeciale i samarbejde med Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet. Specialet havde fokus på, hvordan unge mænd fra små byer oplever tilhørsforhold til deres lokalområder, og i den forbindelse interviewede jeg ti unge mænd omkring starten af 20'erne, som bor på Syd- og Vestsjælland. Jeg fokuserede på unge mænd, fordi en dansk undersøgelse om unges uddannelses- og mobilitetsorientering viser, at det i højere grad er unge mænd, der bliver boende i deres landområder, sammenlignet med unge kvinder (1).

Det er nogle af disse unge mænd, jeg vil stille skarpt på i denne artikel. Fra deres perspektiv vil jeg vise, at ungdomsliv ikke nødvendigvis kun centrerer sig om natteliv, mode og storbyens mange tilbud, som ellers ofte er det, der forbindes med at være ung, men at ungdomsliv nødvendigvis også både finder sted og kan forstås i en landlig kontekst.

Alle de unge mænds navne er anonymiserede i artiklen.

Tryghed og tilhørsforhold

Hvor mange unge vælger landlivet fra, når teenageårene slutter, forholder det sig ikke sådan for de unge mænd, jeg interviewede til mit speciale. Født og opvokset på landet har flere af dem en oplevelse af *"én gang landet, altid landet"* (citater fra en ung), og de fortæller mig, at de aldrig vil flytte til en stor by. Når jeg spørger dem ind til, hvad de sætter pris på ved at bo på landet, er det især nærværet, naturen, roen og overskueligheden ved at bo i mindre byer omringet af natur og mennesker, man kender. De unge mænd fortæller om deres lokalområder som steder med sammenhold og gode værdier. Flere beskriver en følelse af at *"blive set"* og *"føle ro"*, men måske mest af alt at være en del af et fællesskab. Lasse (20 år) fortæller:

"Måske allermest at være en del af noget. At man er jo ligesom altid på en måde en del af noget større, men jeg føler bare, at herude der er du altid sådan rigtigt en del af noget større. Det er både naturen og også det, at du hele tiden er en del af den her by, og den er en del af dig. Du kender alle, og de kender dig – man føler sig jo aldrig tom, vel. Altså det gør man ikke."

Og jeg spørger en anden ung mand, Søren (21 år), hvad han bedst kan lide ved at bo på landet:

"Bare stilheden, ikke? Roen, trygheden, det velkendte, naturen ... jamen sådan er Falster. Det er sådan et sted, hvor man ved, hvor tingene er. Det er bare så rart. Inde i København fx der er man slet ikke stedkendt, og det er alt for uoverskueligt. Jeg kan godt lide det her med, at jeg også kender mange af dem, der bor hernede. At jeg ved, at herinde bor min træner, herinde bor min skolekammerat – det synes jeg bare, er meget rart. Det giver ligesom en følelse af tryghed. Det her med at vide, hvor ens medmennesker de er, hvad er det egentlig for nogen, man bor sammen med, ikke?"

For de unge er en vigtig del for at føle sig hjemme altså at kende til og kunne navigere i deres omgivelser. Her har de unge mænd både fokus på tætte relationer og det velkendte sociale landskab. Flere af de unge bruger udtrykket at "placere" de andre mennesker i byen, og her virker det som afgørende for dem at vide, hvem de bor omkring. Humangeografen Marco Antonsich skriver om tilhørsforhold (*'place-belongingness'*), at det beror på, at man både føler sig forbundet til et steds sociale relationer og kan navigere i normer, men også, at man har en følelse af tilhør til et steds rumlige og geografiske egenskaber (1). Når de unge mænd derfor beskriver, at det er rart at kunne "placere" de andre i byen, eller at det føles godt at være stedkendt, antyder det, at deres tilhørsforhold foruden de sociale relationer også bunder i det geografiske landskab, de lever i på landet.

Frirum og hashrygning

Selvom de unge sætter pris på det velkendte lokalsamfund, hvor folk kender hinanden, fortæller de også, at der som ung eksisterer en vis ambivalens forbundet hermed. De unge beskriver nemlig også, at der er ret klare kollektive normer for, hvordan man skal opføre sig i deres hjembyer, og at man for at høre til og være en del af deres lokalsamfund må opføre sig ordentligt. **For de unge er det eneste problem med at bo i en lille by, at der næsten altid er garanti for, at man vil blive set eller opdaget af nogens mor eller en anden, man kender, hvis man har "gang i noget", som de unge udtrykker det.** Som Max (20 år) fortæller:

"Man tænker jo meget over alt, man gør. Men samtidigt også – hvorfor skal alle altid blande sig? Bare fordi man laver sine ungdomsting ..."

Det betyder fx, at de unge har en oplevelse af, at de må søge væk fra offentligheden og ud i naturen, når de eksempelvis skal mødes med jævnaldrende og lave noget, de gerne vil holde for sig selv.

En aktivitet, de unge mænd ofte deltager i, når de vil mødes på egne præmisser og skabe rum til sig selv i deres lokalsamfund, er hashrygning og druk. De unge mænd lægger selvfølgelig vægt på, at én af grundene til, at de indtager hash eller alkohol, selvfølgelig er, at de kan mærke i kroppen, at de ryger, eller at de er fulde, og at det er rart. Men for de unge, jeg talte med, synes hovedfokus ikke at være rusen, men snarere, at det er hyggeligt at have en aktivitet, der kun deles med vennerne. Hvor fuldskeen eller *"skævheden så bliver det ekstra"*, men at *"fællesskabet, man har sammen, er det vigtigste"*, som en ung mand, Mads (20 år), udtrykker det. Noget, der har stor betydning for de unge, er stederne, hvor de mødes og indtager forskellige rusmidler. Det foregår altid i naturen, hvor ingen andre kommer – som fx på en strand eller i et shelterområde. De unge lægger stor vægt på, at det skal være nogle private og "egne rum". Jeg spørger Emil (19 år) om, hvad det betyder, at det er et privat sted:

"Det er vel det med, at de andre i byen jo ikke synes, at det er så fedt, at vi gør det. Så det handler om at gøre det, uden at de 'voksne'-voksne ved det. At det er noget, vi har for os selv."

For de unge er især hashrygning en aktivitet, de oplever, de ikke kan udleve i landsbyen, da det er noget, de andre og ældre i byen ikke ville kunne forstå. Derfor er det vigtigt at søge væk til private steder. Men ikke hvor som helst: For flere af de unge er selve lokaliteten og stemningen, hvor de mødes, vigtig. Her fortæller Sune (20 år):

"Men det er jo også bare for at være sammen. Fordi det er svært at finde steder hernede, hvor vi unge bare kan være os selv. Vi tager også ud i 'Grusgraven' for at være selv. Der kan vi gøre, hvad vi har lyst til, vi kan snakke om det, vi har lyst til. Fordi det er vores eget rum. Og så ryger vi jo så bare også. Så det er det, der er fedt ved at tage ud på de her særlige locations, hvor vi kan være selv og have det hyggeligt. Det er meget det her med at have det her frirum. Det har du jo brug for som en ung mand i den her by. At nu er det bare os unge, der hygger. Det er jo også bare lidt en escape fra hverdagen hernede."

Her har Sune fokus på, at hashrygningen skal foregå et sted, hvor de unge kan være sig selv. Men fordi han også tilføjer, at de i 'Grusgraven' (et shelterområde) kan gøre, hvad de har lyst til, og italesætter, at det er deres "eget rum", fremstår det samtidigt netop som et frirum, der er andet og mere end en søgen væk fra lokalsamfundet. **Det er altså ikke kun, fordi hashen er noget, der skal skjules, men også fordi de unge bare gerne vil have deres egne rum, hvor de kan komme lidt væk fra dem, de flere gange kalder de 'voksne'-voksne i deres lokalsamfund, slappe af og slippe tøjlernerne.** Når Sune og vennerne derfor mødes på nogle forskellige specifikke steder og ryger hash og "hygger sig", kan man se det som aktiviteter, der bliver medskabende for et rum, der repræsenterer noget andet og mere end hjembyen jf. Sunes udtryk "escape fra hverdagen". I dette perspektiv er de unges rusmiddelaktiviteter ikke kun sociale møder, hvor det at blive påvirket er i centrum, men mindst lige så meget aktiviteter, der helt automatisk medfører, at de unge distancerer sig til resten af deres lokalsamfund og har muligheden for at være sig selv.

Mangel på muligheder?

En central pointe i forbindelse med de unges "egne rum" er, at de unge, jeg talte med, beskriver en oplevelse af, at de selv må finde på ting at lave. De sammenligner her den landlige kontekst, hvor der er mangel på ungdomsaktiviteter, med de større byer, der er centrum for en lang række tilbud såsom nye bekendtskaber, kulturelle tilbud og job- og uddannelsesmuligheder. De unge oplever godt nok, at der måske "mangler lidt tilbud til unge på landet nogle gange", som en udtrykker det. Men samtidigt fortæller Søren (21 år):

"Samtidigt så synes jeg, at det er vigtigt, at det ikke bliver sådan, at byen er den eneste mulighed. For sådan er det overhovedet ikke. Man kan altså sagtens være ung her ... hvis man altså er lidt kreativ."

Det, som Søren her beskriver, afspejler ret præcist en generel fornemmelse, jeg får, når jeg taler med de unge mænd: De oplever, at de selv må og kan få ting til at ske, men at det ikke er det samme, som at de hellere ville bo i en storby. De unge, jeg interviewede, har alle sammen en klar forestilling om, at der er afgørende kulturelle forskelle på bymennesker og dem selv, og at de derfor aldrig vil (eller kan) passe ind andre ste-

der end på landet. Det er samtidigt tydeligt, at de unge, jeg talte med, har en oplevelse af at vælge landet til og gerne vil fortælle om alt det positive, de synes, der er forbundet med livet på landet. **At de sætter pris på naturen, pladsen, roen og det tætte landsbyfællesskab – og at dette selvfølgelig også indebærer, at man som ung skal have mulighed for at søge afsides for at prøve grænser af.**

Man kan diskutere, hvor hensigtsmæssigt det er, at de unge mænd, jeg talte med, mødes og ryger hash og drikker alkohol. Men som de selv fortæller, handler det i høj grad om at have nogle steder, hvor de kan være sig selv og mødes med jævnaldrende. I den forbindelse spurgte jeg dem om, hvilke aktiviteter og tilbud de godt kunne tænke sig at have i deres lokalområder. En af de unge fortalte her, at det er ærgerligt, at ungdomsklubben ikke er et tilbud til unge over 18 år, og en anden efterspurgte, at kommunen i stedet for sportshaller også nogle gange investerede i et værksted, hvor man som ung kan mødes og skrue på en motor med vennerne. En tredje ung foreslog, at der blev bygget en racerbane med mulighed for at kunne give den gas og skeje ud med fart og motor. Så hvis man skal bruge deres oplevelser og erfaringer til noget konstruktivt i målet om at engagere unge i de små byer og skabe rum for dem, så de føler sig inkluderede, kan man trække på perspektiver som disse, som de unge selv nævner omkring behovet for fristeder eller blot steder, hvor de kan være sig selv, mødes med jævnaldrende og blive rummet.

Referencer:

1) Antonsich, Marco 2010: "Searching for Belonging— An Analytical Framework", *Geography Compass* 4:644–59.

Foto: Papaioannou Kostas, Unsplash